

Raně středověké sídliště v Hrdlovce

Petr Meduna

Abstrakt

Raně středověké sídliště v Hrdlovce (okr. Teplice) bylo zkoumáno velkoplošným záchranným archeologickým výzkumem v předpolí hnědouhelného velkolomu v letech 1989-1994, zpracování bylo umožněno z prostředků Grantové agentury Akademie věd České republiky v letech 2002-2004 (projekt číslo IAA8002201).

Výlučnost sídliště spočívá v dochování původní kulturní vrstvy, dlouhodobém osídlení areálu po celé období raného středověku a možnosti včlenit sídliště do kontextu lokalit v archeologicky dlouhodobě zkoumaných mikroregionech Lomského a Loučenského potoka. Z pohledu historické topografie lze sídliště ztotožnit s vesnicí Dubany, ve 13. století v majetku cisterckého kláštera v Oseku.

Metoda terénní práce procházela v průběhu výzkumu postupným zpřesňováním k odkryvu tzv. kulturní vrstvy ve čtvercové síti s dokumentací nálezů in situ. Prozkoumána byla přibližně desetina z desetihektarového sídliště.

Keramický soubor dělí chronologii sídliště na 6 fází (A-E, časně slovanské – pozdněhradištní) a jeho rozbor navrhuje dílčí změny v regionální typologii. V širším kontextu vede sledováním distribuce regionální keramiky k hypotéze o českém záboru dnešního Míšeňska v 1. polovině 10. století.

Život sídliště lze rekonstruovat v pohledech na dům i usedlost v rámci jedné fáze a vývoj vnitřní struktury v celé době jeho trvání. Multi-proxy přístup, pracující i s výběrem přírodovědných dat umožnil sledovat funkční dělení areálů i základní úvahy o ekonomice sídliště a jejím vývoji. Podrobnější pohled je věnován specializované výrobě v širším sociálně-ekonomickém kontextu.

Závěrečné úvahy se zamýšlejí nad metodikou výzkumu podobných raně středověkých sídlišť.